

Робоча зустріч з учасниками ринку небанківських фінансових послуг

**Вимоги в сфері ПВК/ФТ до суб'єктів первинного
фінансового моніторингу, державне регулювання і
нагляд за діяльністю яких здійснює
Національний банк України**

Національний банк України
Департамент фінансового моніторингу

м. Київ, 2023 рік

ЗАКОНОДАВСТВО

набрав
чинності
28.04.2020

Закон України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”

- основний закон, який регулює правовідносини у сфері запобігання та протидії
- визначає завдання, обов'язки та права суб'єкта первинного фінансового моніторингу

діє з
30.07.2020

Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107

- регламентує порядок здійснення належної перевірки клієнта, в тому числі, методи ідентифікації та верифікації
- визначає порядок інформаційного обміну зі спеціально уповноваженим органом
- містить вимоги до професійної придатності відповідального працівника

діє з
01.07.2020

Положення про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.06.2020 № 90

- визначає порядок проведення Національним банком планових, позапланових виїзних перевірок з питань дотримання установою вимог законодавства, а також безвиїзного нагляду

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ СПФМ

Установа як СПФМ в рамках організації внутрішньої системи ПКВ/ФТ зобов'язана:

Первинний фінансовий моніторинг – сукупність заходів, які вживаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу і спрямовані на виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ СПФМ

додаток 1 до
Положення 107,
розділ IV

розділ II
Положення 107,
додаток 13

формувати та вести анкети клієнтів у разі:

- якщо ризик клієнта є високим;
- проведення порогових, підозрілих фінансових операцій;
- проведення разової фінансової операції на значну суму;
- щодо клієнтів, які є РЕР;
- приймання регулярних платежів на підставі договору

формувати та вести в електронному вигляді переліки клієнтів із встановленими/переоціненими рівнями ризику ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин)

**установа
зобов'язана:**

виявляти факт належності потенційного та діючого клієнта до категорії РЕР

використовувати інші джерела інформації, якщо рівень ризику клієнта є вищим, ніж низький

здійснювати поглиблений моніторинг ділових відносин із РЕР

забезпечити процедури перевірки наявності клієнтів у переліках терористів

замороження активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, за допомогою системи автоматизації (за наявності) або з використанням альтернативних методів

задокументувати опис використання альтернативних методів перевірки клієнтів у переліках терористів

забезпечувати застосування ризик-орієнтованого підходу, включаючи:

- оцінку ризик-профілю установи
- оцінку ризик-профілю клієнта

здійснювати оцінку власного ризик-профілю з урахуванням специфіки своєї діяльності

визначити свій ризик-апетит (рівень прийняттого рівня ризику) у сфері ПВК/ФТ

додаток 8 до
Положення 107

розділ IV
Положення 107

ОСНОВНІ ВИМОГИ ПОЛОЖЕННЯ № 107 ЩОДО ДОКУМЕНТУВАННЯ

Установа зобов'язана документувати:

дії працівників та події, що стосуються виконання установою обов'язків СПФМ

факти проведення навчальних заходів працівників, зміст таких заходів

проведення належної перевірки клієнта та прийняті рішення в спосіб, що дасть змогу продемонструвати їх належне здійснення та обґрунтованість

процес застосування ризик-орієнтованого підходу, прийняті рішення під час застосування ризик-орієнтованого підходу та їх обґрунтованість

вжиті заходи щодо спростування/підтвердження підозр під час здійснення аналізу фінансових операцій клієнтів

результати оцінки/переоцінки ризиків, у тому числі притаманних діяльності установи

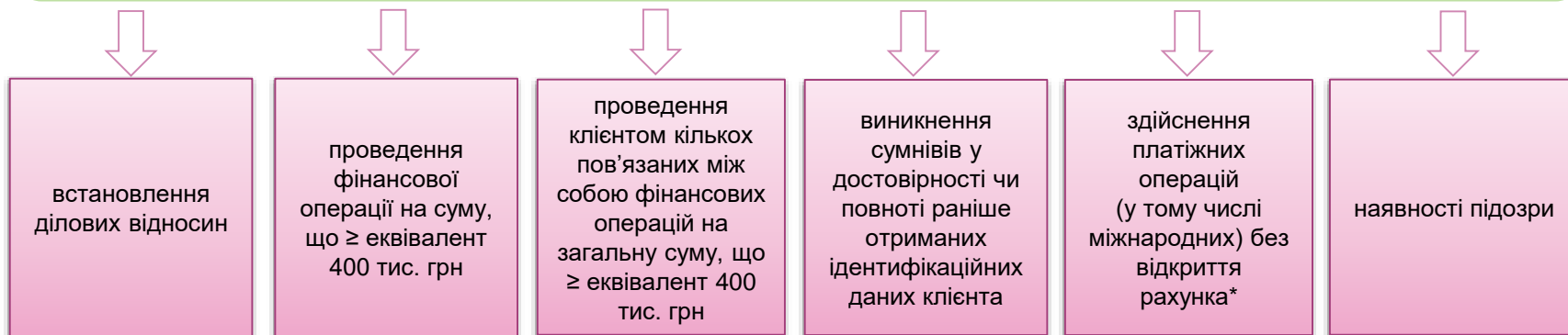
результати перевірки наявності у відповідального працівника бездоганної ділової репутації та про його відповідність кваліфікаційним вимогам, установленим Положенням 107

порядок використання системи автоматизації процесів фінансового моніторингу*

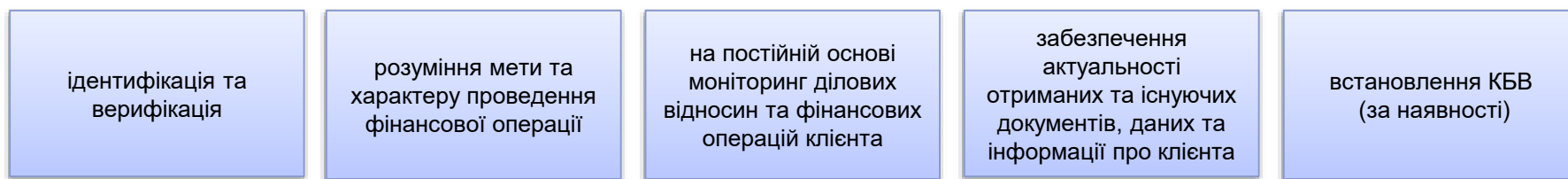
порядок здійснення заходів, що забезпечують можливість замороження установою активів терористів

НАЛЕЖНА ПЕРЕВІРКА КЛІЄНТА

Установа
здійснює належну перевірку клієнта у випадках

Належна перевірка клієнта

* НПК здійснюється в порядку, визначеному статтею 14 Закону, якщо сума платіжної операції є меншою за суму, передбачену частиною першою статті 20 Закону (еквівалент 400 тис. грн)

НАЛЕЖНА ПЕРЕВІРКА КЛІЄНТА (ПЛАТІЖНІ ОПЕРАЦІЇ)

Належна перевірка здійснюється в разі:

- здійснення платіжних операцій (у тому числі міжнародних) без відкриття рахунка

частина четверта статті 11 Закону

Установа (як СПФМ), що надає фінансові платіжні послуги **платнику (ініціатору)**, здійснює **належну перевірку** до проведення платіжної операції **шляхом верифікації платника (ініціатора)** в частині даних, наведених у пункті 1 частини першої статті 14 Закону, на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел.

частина друга статті 14 Закону

Установа (як СПФМ), що надає фінансові платіжні послуги **отримувачу**, здійснює **належну перевірку** до зарахування коштів на рахунок/електронний гаманець отримувача або видачі йому в готівковій формі **шляхом верифікації отримувача** в частині даних, зазначених у пункті 2 частини першої статті 14 Закону, на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних та/або надійних джерел

частина восьма статті 14 Закону

- Верифікацію платника здійснює СПФМ, що надає фінансові платіжні послуги платнику (ініціатору)
- Верифікацію отримувача здійснює СПФМ, що надає фінансові платіжні отримувачу

Винятки щодо здійснення верифікації платника та отримувача наведені у частинах п'ятій та дев'ятій статті 14 Закону і розповсюджуються на ініціювання платіжної операції/виплату коштів за платіжною операцією на суму, що є **меншою за екв. 30 тис. грн** з дотримання умов, визначених в цих нормах

ВЕРИФІКАЦІЯ (ПЛАТІЖНІ ОПЕРАЦІЇ)

ВІДДАЛЕНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА ВЕРИФІКАЦІЯ

Установи можуть здійснювати віддалену ідентифікацію, верифікацію клієнта виключно в порядку, визначеному в Положенні № 107

РЕЗИДЕНТНІСТЬ, ГРОМАДЯНСТВО

ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО ПВК/ФТ

Визначення терміну «бездоганна ділова репутція»

*пункт 5 частини першої
статті 1 Закону*

Скасування довічного статусу політично значущих осіб

*пункти 20, 28, 37
частини першої
статті 1 Закону*

Нові критерії високого ризику клієнтів,
нова ознака порогових операцій

*частина п'ята
статті 7, частина
перша статті 20 Закону*

Надання додаткової інформації на запит СУО

*підпункт "а" пункту 11
частини другої
статті 8 Закону*

Заборона обіймати посаду керівників, відповідального
працівника та інших працівників особам, що мають
громадянство рф/рб

*частина четверта
статті 8 Закону*

Набрав чинності
19.11.2022

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843»

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Офіційне Інтернет-представництво Національного банку:

Методологічні матеріали

- Листи-роз'яснення, матеріали семінарів та презентації з фінансового моніторингу
<https://bank.gov.ua/ua/news/all/seminari-ta-prezentatsiyi-z-finansovogo-monitoringu>
- Постанови Правління Національного банку з питань фінансового моніторингу
<https://bank.gov.ua/ua/news/all/postanovi-pravlinnya-natsionalnogo-banku-z-pitan-finansovogo-monitoringu>

Питання та відповіді

- Для небанківських фінансових установ)
https://bank.gov.ua/ua/supervision/monitoring/faq#fm_qa2

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!